

כיבוש כל הרצועה הוא לא גזירת גורל: מה נדרש מקבינט המלחמה להכריע ב-7 באוגוסט 2025?

written by ד"ר אל"מ במיל" חנן שי | 06.08.2025

ההכרעה שמונחת על שולחן קבינט המלחמה ב-7 באוגוסט 2025 היא מהדרמטיות בתולדות ביטחון ישראל. מדובר בהחלטה שתכריע אם שתי מטרות המלחמה ¹ השבת החטופים וחסול חמאס כארגון צבאי וממשלי ² יושגו יחד, או שמדינת ישראל תפספס שוב את ההזדמנות האסטרטגית.

צריך להיות ברור: הרמטכ"ל אינו מתנגד למטרות הללו, שיישומן מחייב בסופו של דבר השתלטות על כל שטחי הרצועה. המחלוקת, כפי שהיא מצטיירת מדיווחי התקשורת, איננה על עצם הציות להנחיית הממשלה, אלא על הדרך שהיא מכתובה: כיבוש יתרת 25 האחוזים משטחי הרצועה שטרם נכבשו, בלחימה ישירה, שחיקתית ובשטח אורבני צפוף. דרך פעולה זו מנוגדת לדוקטרינת ההכרעה של צה"ל ³ הקבועה בהוראות הפיקוד העליון, שמעמדן כדין חוק מדינה ⁴ ולכן הרמטכ"ל מחויב לפעול לאורה.

החלפת דוקטרינת ההכרעה בדוקטרינת ההרתעה לפני 25 שנה היא הסיבה המרכזית לקריסת ההגנה ב-7 באוקטובר ולהתמשכות הלחימה מאז. הפרת הדוקטרינה שוב תסכן את ישראל בשחזור אותם כשלים.

בין שתי מטרות המלחמה קיימת לכאורה סתירה, שהדרך היחידה למנוע אותה הייתה הכרעה מהירה של חמאס ⁵ הבאתו לחוסר אונים באמצעות עליונות מבצעית מובהקת. במקרה של עזה, פירוש הדבר היה נטרול שני נכסיו החיוניים של חמאס:

ציר פילדלפי ⁶ עורק האספקה החיצוני המאפשר לו להמשיך בלחימה.

האוכלוסייה האזרחית ⁷ המשמשת לו מגן אנושי ומספקת, באמצעות הסיוע ההומניטרי המוזרם אליה, את ההזנה הלוגיסטית למכונת המלחמה שלו.

אלא שלצה"ל לא היו תוכניות מגירה לכיבוש הרצועה, הנכסים הללו לא זוהו מראש, ולא הוכנו אמצעים לניטרולם. הפרדת חמאס ממקורות החמצן החיצוניים שלו ומאוכלוסיית המגינים האנושיים הייתה מאלצת אותו לבחור בין כניעה (ובתמורה ⁸ שחרור החטופים) לבין מוות ודאי מרעב ומאש מסיבית, שניתן להפעילה רק בהיעדר אזרחים.

מאחר שמפקדי צה"ל חונכו במשך רבע מאה על תורת ההרתעה, הרמטכ"ל הרצי הלוי ניהל את

הלחימה בהתאם לכלל הידוע: "התאמן כפי שתלחם, ואז תלחם כפי שהתאמנת". זהו תמצית סיפורו של 7 באוקטובר והמערכה שאחריו על רגל אחת.

שלוש דרכי הפעולה על הפרק

1. **תוכנית הממשלה** ² כיבוש יתרת הרצועה בלחימה ישירה

יתרון: שליטה מלאה בשטח, שניתן להשיגה גם בשתי הדרכים האחרות.

חסרונות: **סיכון גבוה להריגת החטופים**, צורך בהפעלת סד"כ יבשתי גדול, לחימה מוגבלת באש מנגד עקב ריבוי אזרחים, פגיעה אגבית גבוהה ושחיקה גבוהה של הכוחות. מעבר לכך ³ תוכנית זו אינה נותנת סיכוי גבוה להשבת החטופים, בניגוד לשתי התוכניות האחרות, ולכן היא פסולה מקצועית ואינה מאפשרת בוודאות גבוהה לממש את שתי המטרות שהממשלה עצמה קבעה.

2. **תוכנית הרמטכ"ל** ⁴ כיתור, התשה וכרסום

יתרון: **הגדלת הסיכוי שהחטופים לא ירצחו**, תוך שימוש בסד"כ קטן יותר ושחיקה נמוכה יותר של כוחותינו בהשוואה לתוכנית הממשלה.

חסרון: התמשכות הלחימה.

שיטה: כיתור שטחי חמאס, התשתם בירי מנגד (שגם הוא מוגבל בשל נוכחות אזרחית) וכרסום הדרגתי של השטחים בשליטתו, כפי שנכבשו עד כה כ-75% משטח הרצועה.

3. **חלופת "מרכבות גדעון"** ⁵ הפרדת האוכלוסייה, כיתור והרעבת חמאס

יתרונות: **סיכוי גבוה למנוע רצח חטופים**, הפעלת לחץ מכריע שיחייב את חמאס לבחור בין כניעה וקבלתה בתמורה לשחרור החטופים לבין השמדה מלאה. כמו בתוכנית הרמטכ"ל, ניתן להפעיל סד"כ קטן יחסית ולצמצם שחיקה.

שיטה: העברת האזרחים למקלטים הומניטריים בשטחי שליטה ישראלית, כיתור מתחמי חמאס והפסקת אספקת חמצן חיצונית ולוגיסטית כדי להרעיבו.

סיכום

הממשלה איננה יכולה לבחור בתוכנית שמנוגדת לדוקטרינת ההכרעה שמקימי המדינה הכתיבו לצה"ל ושבוודאות גבוהה אינה מאפשרת לממש את יעדיה המוצהרים.

החשיבה האסטרטגית מחייבת, כנגזר מהכלל "סוף מעשה במחשבה תחילה", לתכנן את השגת שתי מטרות המלחמה לאור תכנון היום שלאחריה. נוכח הערפל הכבד האופף את היום הזה, אסור להשהות את התכנון ואת ההתקדמות בהשגת שתי המטרות. רצועה נקייה מחמאס תקל

על כל החלטה עתידית בנוגע לשליטה בה.

הברירה האמיתית היא בין תוכנית הרמטכ"ל לבין חלופת "מרכבות גדעון" שגם היא נהגתה על ידו. ההכרעה ביניהן צריכה להישאר בידי הרמטכ"ל ² לא רק כהכרעה מקצועית, אלא כמבחן מנהיגות שיכריע את תוצאות המלחמה ויבחן את יכולתה של ישראל לשוב אל עקרון ההכרעה, שהפרתו עלתה לה במחיר נורא.

פורסם בישראל היום, בתאריך 06.08.2025.